

VA: Vragenlijsten Verklarende Analyse

Vier versies voor drie meetmomenten beschikbaar

© 2024 Onderzoeksproject Verklarende Analyse

Om te begrijpen hoe verschillende factoren in samenhang de problemen of zorgen van een gezin beïnvloeden, kunnen hulpverleners samen met gezinsleden en relevante betrokkenen een Verklarende Analyse (VA) maken. Als onderdeel van een grootschalig onderzoeksproject gericht op deze manier van werken (Luteijn et al., 2024) zijn vragenlijsten ontwikkeld om kinderen, jongeren, ouders en/of hulpverleners op drie meetmomenten te vragen naar hun ervaringen.

In deze vragenlijsten is ook de System for Observing Family Therapy Alliances selfreport (SOFTA-s) opgenomen om de interacties tussen de hulpverlener(s) en het cliëntsysteem in kaart te brengen.

De vragenlijst

Vragen

De verschillende versies van de vragenlijsten bevatten tussen de 30 en 82 vragen en stellingen, afhankelijk van het meetmoment (start VA, afronding VA, follow-up) en het type informant (kind, jongere, opvoeder, hulpverlener). Vragen gaan o.a. over motivatie, verwachtingen van de hulp, alliantie en gezamenlijke besluitvorming, maar ook specifiek over de ervaringen met de VA. Vragen zijn bijvoorbeeld: “In hoeverre verwacht je dat de problemen/zorgen verminderen door de hulp?” of “De hulpverlener begrijpt mij”, maar ook “Is duidelijk geworden hoe de problemen/zorgen zijn ontstaan en wat maakt dat ze er (nu nog) zijn?”.

Afnameduur

10-20 minuten

Informanten

Kinderen (8-12 jaar)
Jongeren (12-18 jaar)
Opvoeder
Hulpverlener

Schalen, scoring en normering

Van de items van de SOFTA-s worden schaalscores en een totaalscore berekend. Er zijn alleen ruwe scores. De overige items worden op item-niveau geïnterpreteerd.

Subschalen

1. Betrokkenheid in het therapeutisch proces
2. Emotionele band met de therapeut
3. Veiligheid in het therapeutisch systeem
4. Gezamenlijke doelperceptie binnen het gezin

Psychometrische gegevens

Er zijn meerdere onderzoeken gedaan naar de SOFTA waaruit een voldoende tot hoge betrouwbaarheid naar voren komt. Zie <https://softa-soatif.com/>.

Literatuur en verkrijgbaarheid

De Vragenlijsten Verklarende Analyse zijn ontwikkeld door Praktikon, de Radboud Universiteit en de Rijksuniversiteit Groningen, als onderdeel van een onderzoek naar de uitvoering en opbrengsten van de VA (Luteijn et al., 2024). De items van de SOFTA-s (Friedlander et al., 2006) zijn verkregen via <https://softa-soatif.com> en door de onderzoekers op enkele punten aangepast voor de informanten, met consultatie van Hogeschool Windesheim (Welmers-van de Poll, M.).

Literatuur

Friedlander, Escudero, Horvath, Heatherington, Cabero & Martens (2006). System for Observing Family Therapy Alliances: A tool for research and practice. *Journal of Counseling Psychology*, 53, 214-225.

Luteijn, A., Jaspers-van der Maten, M., Rijken, R. van der, Knot-Dickscheit, J., Scholte, R., & Dijkshoorn, P. (2024). *Working together with families in youth care: The process and outcomes of working with explanatory models (in Dutch: 'Verklarende Analyse')*. Te raadplegen via: <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/ANQH6>

BergOp

Deze vragenlijst kan via BergOp ingevuld worden. Er wordt een profiel weergegeven voor de hierboven beschreven SOFTA-scores.

➔ Indien u een [licentie](#) bij BergOp heeft, kunt u deze lijst gratis gebruiken. We verzoeken u contact op te nemen met de onderzoekers via m.jaspers@praktikon.nl, om de mogelijkheden voor het gebruik van deze vragenlijsten te bespreken.